

KAUNIS KEVÄT, KURJA KATUPÖLY

Katujen pölyäminen on monelle ihmiselle, etenkin allergikoille ja astmaatikoille, jokakeväinen ongelma. Talviliikenteen turvallisuuden vuoksi katuja joudutaan hiekoittamaan. Vaikka hiekoitusta on pyritty vähentämään, sille on etsitty vaihtoehtoja ja katujen kevätsiivousta on tehostettu, on keväinen katupöly Suomelle tyypillinen hiukkasongelma.

Mitä katupöly on?

Suurin osa ilmassa olevista hiukkasista on liikenteen aiheuttamien ilmapirtausten katujen pinnoilta nostattamaa pölyä. Osa katupölystä syntyy itse hiekoitusmateriaalista, mutta tutkimukset viittaavat siihen, että suurin osa pölystä on niin sanottua asfalttipölyä. Asfalttipölyä syntyy, kun nastarenkaat ja auton renkaiden alla hiekoitushiekka kuluttavat asfaltin pintaa.

Suurin osa katupölystä on suuria hiukkasia. Ne jäävät pääasiassa nenään ja nieluun, ratisevat hampaissa ja ärsyttävät erityisesti silmiä ja nenän limakalvoja. Alle 10 mikrometriä halkaisijaltaan olevat, niin sanotut hengitettävät hiukkaset kulkeutuvat syvemmälle hengitysteihin ja siksi ne ovat paljon haitallisempia kuin suuret hiukkaset. Hengitettävistä hiukkasista noin kolmannes on katupölyä. Loppuosa hengitettävistä hiukkasista muodostuu valtaosin pakokaasuhiukkasista, puun poltosta tai muusta energiantuotannosta sekä muualta kaukokulkeutuneista hiukkasista.

Miten katupölyn määrää voidaan vähentää?

Maalis-huhtikuussa kaupunki-ilman kokonaishiukkaspitoisuus on korkeimmillaan ja hiukkaspitoisuuksille asetetut raja-arvot ylittyvät toistuvasti. Katupölyn määrää voidaan vähentää käyttämällä pestyä karkeaa hiekoitussepiä hienorakeisen hiekan sijasta sekä hiekoitusaineen käyttöä vähentämällä.

Mekaanisesta harjaamisesta tulisi siirtyä kostuttamalla tehtävään lakaisuun, jossa pöly imetään säiliöön. Jalkakäytävät ja kadut tulisi puhdistaa samaan aikaan. Myös pihoilta hiekoitushiekka tulisi poistaa pesemällä, ei harjaamalla tai lehtipuhaltimia käyttämällä. Harjaamalla ja puhaltamalla pöly ja hiekka vain leviävät ilmaan ja paikasta toiseen. Moni kunta onkin onneksi kieltänyt lehtipuhaltimen käytön hiekan poistoon.

Miten katupölyltä voi suojautua?

Lapset, vanhukset sekä astmaa, pitkäaikaista keuhkoputkentulehdusta tai sydäntauteja sairastavat ovat erityisen herkkiä hiukkasten aiheuttamille terveyshaitoille. Keväinen hiukkaspitoisuuksien kohtominen aiheuttaa muun muassa keuhkojen toimintakyvyn heikkenemistä ja hengitystieinfektioiden, astmakohtausten ja sairaalahoitojen lisääntymistä.

Kun ilmanlaatu on heikentynyt, on hengityssairaiden hoitavan peruslääkityksen oltava kunnossa. Lisäksi on hyvä pitää oireenmukainen lääkitys mukana ulkona liikkuesssa. Mikäli lääkityksestä huolimatta katupölystä saa vaikeita oireita, on parasta yrittää välttää liikkumista ongelma-alueilla pahimpaan pölyaikaan. Eniten pölyä on ilmassa vilkasliikenteisillä kulkuväylillä kuivalla ja tuulisella säällä.

Mikäli ulkona liikkuminen on välttämätöntä, voi oireita yrittää välttää käyttämällä esimerkiksi uloshengityssuodattimella varustettua P2-luokan hengityssuojainta. Suojaimen soveltuvuudesta omaan terveydentilaan voi keskustella hoitavan lääkärin kanssa.

Kannattaa myös muistaa, että sisäilma on peräisin ulkoa ja ulkoilman hiukkasia kulkeutuu myös sisälle. Hiukkasten määrä sisätiloissa riippuu ilmanvaihdon suuruudesta ja suodatuksen tehosta. Katupöly pysyy paremmin ulkona, jos sisätiloihin tuleva ulkoilma otetaan pihan puolelta ja tuuletusikkunoihin, ulkoilmaventtiileihin ja mahdolliseen ilmanvaihtokoneeseen laittaa suodattimet.

Kysy lisää katupölystä

Allergia- ja Astmaliiton sisäilmaneuvoonnasta, p. 0600 14429, voi maanantaista torstaihin klo 9 – 12 kysyä sisäilmaan liittyvistä asioista. Allergianeuvonnassa, p. 0600 14419, terveydenhuollon ammattilaiset vastaavat allergiakysymyksiin maanantaisin, tiistaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 9 – 13 sekä torstaisin klo 14 – 18. Puhelujen hinta on 0,78 e/min + paikallisverkkomaksu.

Lisätietoja toimituksille:

- Rakennustekninen asiantuntija Tuula Syrjänen, Allergia- ja Astmaliitto ry, p. (09) 4733 5421 tai tuula.syrjanen@allergia.com
- Sisäilma-asiantuntija Taiju Virtanen, Allergia- ja Astmaliitto ry, p. (09) 4733 5420 tai ju.virtanen@allergia.com
- Tiedottaja Outi Rastas, Allergia- ja Astmaliitto ry, p. (09) 4733 5317 tai tiedotus@allergia.com
- www.allergia.com